

УДК 796.011

DOI <https://doi.org/10.32782/2221-1217-2024-2-10>

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МІНІБАСКЕТБОЛУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вікторія ПАСІЧНИК,<https://orcid.org/0000-0002-6381-1471>,

vikapaska@gmail.com

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Анотація. Важливим напрямом фізичного виховання дітей дошкільного віку є використання різноманітних форм і засобів для їх гармонійного розвитку, серед яких важливе місце відводиться ігровій діяльності. Одним із основних засобів всебічного розвитку дитини, формування позитивного відношення до навколишнього світу, оптимального емоційного стану є використання засобів спортивних ігор, як одного із корисних та захоплюючих видів рухової діяльності. *Мета дослідження* – визначити ефективність використання засобів міні-баскетболу у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. *Методи дослідження:* аналіз, узагальнення та систематизація даних науково-методичної літератури; педагогічний формувальний експеримент, педагогічне спостереження, педагогічне тестування, методи математичної статистики. *Організація дослідження.* У експерименті взяли участь 59 дітей (27 дівчаток та 32 хлопчики). Попереднє дослідження дозволило розділити дітей на дві групи, які сформували шляхом випадкової вибірки і були однорідними за всіма показниками фізичної підготовленості ($p > 0,05$). До експериментальної групи (ЕГ) увійшли 14 дівчаток і 17 хлопчиків, до контрольної (КГ) – 13 дівчаток і 15 хлопчиків. У КГ процес фізичного виховання був побудований на основі загальноприйнятих методичних рекомендацій та змісту програми «Я у світі» із використанням елементів спортивних ігор. В ЕГ зміст процесу фізичного виховання був доповнений розробленим програмним матеріалом із використанням засобів баскетболу. *Результати.* Встановлено, що спортивні ігри у фізичному вихованні дошкільників підбираються з урахуванням віку, стану здоров'я, індивідуальної схильності і інтересів дитини. У них використовуються лише деякі елементи техніки спортивних ігор, доступні та корисні дітям дошкільного віку. На основі цих розучених дітьми елементів можуть бути організовані ігри, які проводяться за спрощеними правилами. У межах реалізації експерименту встановлено позитивну динаміку в розвитку фізичних якостей дітей експериментальної (ЕГ) та контрольної (КГ) груп, проте вираження змін кількісних параметрів фізичної підготовленості по завершенню експерименту відрізняється в дітей ЕГ та КГ, про що свідчать статистично кращі кількісні зміни досліджуваних показників дітей ЕГ.

Ключові слова: засоби, міні-баскетбол, фізичне виховання, дошкільний вік.

USER OF MINI BASKETBALL EQUIPMENT IN PHYSICAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

Victoriya PASICHNYK,<https://orcid.org/0000-0002-6381-1471>,

vikapaska@gmail.com

Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture

Abstract. An important direction of physical education of preschool children is the use of various forms and means for their harmonious development, among which an important place is given to play activities.

One of the main means of a child's comprehensive development, the formation of a positive attitude to the surrounding world, an optimal emotional state is the use of sports games as one of the useful and exciting types of motor activity. *The purpose of the study* is to determine the effectiveness of using basketball tools in the physical education of preschool children. *Research methods*: analysis, generalization and systematization of scientific and methodological literature data; pedagogical formative experiment, pedagogical observation, pedagogical testing, methods of mathematical statistics. *Research organization*. 59 children (27 girls and 32 boys) took part in the experiment. The previous research made it possible to divide the children into two groups, which were formed by random sampling and were homogeneous in terms of all indicators of physical fitness ($p > 0.05$). The experimental group (EG) included 14 girls and 17 boys, the control group (CG) included 13 girls and 15 boys. In CG, the physical education process was built on the basis of generally accepted methodical recommendations and the content of the program "I am in the world" using elements of sports games. In EG, the content of the physical education process was supplemented with developed program material using basketball tools. The results. It has been established that sports games in the physical education of preschoolers are selected taking into account the age, state of health, individual inclination and interests of the child. They use only some elements of the technique of sports games that are accessible and useful for preschool children. On the basis of these elements learned by children, games can be organized, which are conducted according to simplified rules. Within the framework of the experiment, positive dynamics were established in the development of physical qualities of children in the experimental (EG) and control (CG) groups, however, the expression of changes in the quantitative parameters of physical fitness after the end of the experiment differed in the EG and CG children, as evidenced by statistically better quantitative changes in the studied indicators of the children EG.

Key words: means, mini-basketball, physical education, preschool age.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних умовах військового стану в Україні, загострення соціальних проблем, пандемії захворювання COVID-19, вкрай важливого значення набуває своєчасний фізичний розвиток дітей, підвищення рівня адаптаційних можливостей їх організму.

Одним з шляхів розв'язання цієї проблеми є впровадження у практику фізкультурно-оздоровчої роботи з дошкільнятами нових педагогічних технологій. Відомо, що регулярна, спеціально організована рухова активність є основним фактором, що сприяє зміцненню здоров'я, підвищенню морфофункціонального статусу і фізичної підготовленості, рівню фізичного і ментального здоров'я дітей дошкільного віку [1, 2, 4].

Важливим напрямом фізичного виховання дітей дошкільного віку є використання різноманітних форм і засобів для їх гармонійного розвитку, серед яких важливе місце відводиться ігровій діяльності [6].

За ствердженням науковців використання в дошкільному віці ігор з елементами спорту, як засобу і форми організації фізичного виховання, забезпечує всебічний розвиток дитини, створює умови для гуманізації педагогічного процесу, перетворює дитину з об'єкта соціально-педагогічного впливу в суб'єкт активної творчої діяльності на основі розвитку внутрішніх мотивів до самовдосконалення [2, 3, 8].

Баскетбол є одним із найпопулярніших видів спорту в Україні. У програмах виховання та розвитку дітей дошкільного віку, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, наголошується на необхідності оволодіння дітьми елементами спортивних ігор, зокрема, баскетболу [3, 4, 7]. Тому одним із перспективних напрямків удосконалення системи фізичного виховання дошкільників є упровадження фізкультурно-оздоровчих занять із використанням засобів міні-баскетболу, як одного із корисних і захоплюючих видів рухової діяльності.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Дослідження виконано відповідно до наукової теми НДР кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2021–2024 рр. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності та фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» (протокол № 11 від 27.01.2021).

Мета дослідження – визначити ефективність використання засобів міні-баскетболу у фізичному вихованні дітей дошкільного віку.

Методи й організація. У роботі застосовано такі методи дослідження: аналіз, узагальнення та систематизація даних науково-методичної літератури; педагогічний формувальний експеримент, педагогічне спостереження, педагогічне тестування, методи математичної статистики.

У експерименті взяли участь 59 дітей (27 дівчаток та 32 хлопчики). Попереднє дослідження дозволило розділити дітей на дві групи, які сформувавши шляхом випадкової вибірки і були однорідними за всіма показниками фізичної підготовленості ($p > 0,05$). До експериментальної групи (ЕГ) увійшли 14 дівчаток і 17 хлопчиків, до контрольної (КГ) – 13 дівчаток і 15 хлопчиків. У КГ процес фізичного виховання був побудований на основі загальноприйнятих методичних рекомендацій та змісту програми «Я у світі» із використанням елементів спортивних ігор. В ЕГ зміст процесу фізичного виховання був доповнений розробленим програмним матеріалом із використанням засобів баскетболу.

Результати дослідження та їх обговорення. Структурними елементами програми фізкультурно-оздоровчих занять із використанням засобів міні-баскетболу є: мета, завдання, принципи, організаційно-методичні умови реалізації програми, а також критерії визначення її ефективності.

Метою розробленої програми є покращення соматичного здоров'я, розвиток рухових навичок та умінь та підвищення рівня фізичної підготовленості дітей 5-6 років.

Відповідно до встановленої мети розв'язувались основні завдання: зміцнення здоров'я, сприяння фізичному розвитку, зміцнення опорно-рухового апарату, профілактика захворювань; формування навичок та стереотипів здорового способу життя; формування стійкого інтересу до гри з елементами міні-баскетболу, спортивним вправам, бажання використовувати їх у самостійної рухової діяльності; збагачення рухового досвіду дошкільнят новими руховими діями, сприяння розвитку рухових якостей; навчання правильної техніки виконання елементів гри міні-баскетбол; виховання позитивних морально-вольових якостей.

Програмування фізкультурно-оздоровчих занять з елементами міні-баскетболу базувалося з дотриманням основних принципів: гармонійного розвитку особистості та оздоровчої спрямованості; навчання рухових дій; розвитку рухових якостей; виховання особистісних якостей [10].

Специфічними принципами програми є такі:

– активності – орієнтує на організацію рухової діяльності з урахуванням спрямованості інтересів вихованців та їх активної участі у виборі видів та спрямованості рухових дій;

– наступності – забезпечує наступні зв'язки між дошкільною освітою та I ступенем загальної середньої освіти у вивченні основ техніки

виконання рухових дій та орієнтуючий на забезпечення поступального розвитку вихованців за рахунок різноманітності та ускладнення завдань, ступеня прояву їх самостійності та включення в різні види рухової активності;

– доступності – передбачає відповідність різних видів рухової діяльності (від основних рухів до вправ з елементами з видів спорту, з посібниками, спортивним інвентарем та обладнанням, вправами в парах, групах, командах);

– відповідності віковим особливостям вихованців та поступового ускладнення (поєднання в різній послідовності освоєних рухових дій у нестандартних ігрових ситуаціях та змагальних завданнях);

– обліку провідного виду дитячої діяльності – розглядає процес освоєння руховими діями як однією з найважливіших умов гармонійного розвитку особистості вихованців;

– ігрової та емоційної спрямованості – полягає у тому, що заняття фізичними вправами повинні включати ігрові та змагальні моменти, бути цікавими, спонукати дітей до активної діяльності. Це полегшує процес запам'ятовування, надає навчально-виховному процесу привабливу форму, підвищує емоційний фон, викликаючи позитивні емоції [3, 5].

Змістом запропонованої програми були як традиційні засоби фізичного виховання дошкільнят (основні рухи, загальнорозвивальні і стройові вправи, рухливі ігри), так і елементи спортивної гри у міні-баскетбол (підвідні фізичні вправи, спеціальні вправи), ігрові вправи, рухливі ігри, естафети з елементами міні-баскетболу, ігри за спрощеними правилами, що використовувались у залежності від етапів навчання.

Основними формами реалізації програми фізкультурно-оздоровчих занять із використанням засобів міні-баскетболу є: заняття з фізичного виховання (ігрові), активний відпочинок дітей (прогулянки).

Умови та правила міні-баскетболу відповідають особливостям фізичного розвитку дітей дошкільного віку. Для цього використовуються полегшені м'ячі, знижена висота кільця, скорочений час гри та розміри майданчика, що дозволяє залучити дітей до занять цікавою та доступною спортивною грою. Кошики треба використовувати з щитом, довжина яких 120 см, висота 90 см, внутрішній діаметр кошиків 45 см. Сітка повинна мати довжину 40 см. Кошики підвішуються не нижче 180 см та не вище 200 см над рівнем майданчика.

М'яч повинен мати форму кулі з верхнім покриттям зі шкіри, гуми або синтетичного матеріалу. Окружність м'яча від 68 см до 73 см і вага, що коливається в межах 450–500 г (№ 5).

Фізкультурне заняття проводилося за традиційною схемою і мало трьохкомпонентну структуру: вступну, основну, заключну. Вступна частина заняття варіювалася в залежності від змісту фізичних вправ в основній частині заняття. У цій частині заняття проводилася розминка з метою підготовки організму дитини до більш інтенсивної фізичної роботи в основній частині. Важливим завданням першої частини заняття був розвиток інтересу у дітей до виконання спортивних рухів у подальшому і зосередження їх уваги на правильності техніки виконання спеціальних фізичних вправ. У цю частину заняття включали вправи, що підводили до вивчення рухів в основній частині заняття. Вступна частина тривала 5-6 хв. У вступній частині також пропонували знайомі для дітей загальнорозвивальні вправи, різні види бігу, рухливі ігри, що не потребували багато часу на пояснення та перегрупування.

Завданням основної частини було навчити дітей спеціальним фізичним вправам, що необхідні для елементів гри у міні-баскетбол. Як правило, ознайомили дітей із новим матеріалом, потім – повторювали і закріплювали вже відомий матеріал та продовжували вдосконалювати набуті рухові навички. До змісту основної частини заняття входили спеціальні фізичні вправи, ігри, естафети тощо. Поєднували більш інтенсивні вправи з менш інтенсивними, що забезпечувало оптимальний рівень фізичного навантаження на організм дитини. Тривалість основної частини заняття становила 12-20 хв. В заключній частині заняття включали ходьбу в поєднанні з дихальними вправами, вправи на релаксацію, дихальні вправи. Тривалість заключної частини занять – 5 хв.

Нами було розроблено загальну структуру циклу фізкультурно-оздоровчих занять із використанням елементів міні-баскетболу, що містить три етапи: розвивальний, підготовчо-технічний та активно-ігровий, кожен із яких має свої завдання та зміст.

На розвивальному рівні відбувався розподіл ігрових вправ і рухливих ігор, які містять рухові дії з основних рухів, що є основою технічних прийомів гри з елементами міні-баскетболу та спрямовані на ознайомлення й зацікавлення дітей іграми та вправами, на формування вміння відчувати властивості м'яча. На підготовчо-технічному рівні ігри з елементами міні-баскетболу

розподілялися за блоками засвоєння рухових дій, що належать до технічних ігрових прийомів певних ігор з елементами міні-баскетболу. На активно-ігровому закріплювалися та вдосконалювалися рухові навички, у тому числі основних і доступних технічних прийомів ігор із елементами міні-баскетболу [2, 6].

Всі ігрові вправи та ігри, спрямовані на підготовку дітей для оволодіння елементами гри в міні-баскетбол, розбиті на блоки: вправи та ігри, спрямовані на оволодіння дітьми технікою переміщення й утримання м'яча; вправи та ігри, спрямовані на оволодіння дітьми технікою передачі та ловіння м'яча; вправи та ігри, спрямовані на оволодіння дітьми технікою ведення м'яча на місці і в русі; вправи та ігри, спрямовані на оволодіння технікою закидання м'яча в кошик.

Вибір способу організації дітей під час занять залежить від педагогічних завдань, ступеня засвоєння рухів, їх складності, місця проведення заняття. Під час проведення фізкультурно-оздоровчих занять із використанням засобів міні-баскетболу використовувалися такі способи організації дошкільнят: індивідуальний, груповий, фронтальний, поточний, позмінний та метод колового тренування.

Індивідуальний спосіб передбачав виконання рухів однією дитиною в той час, як інші спостерігають за нею. Цей спосіб застосовується епізодично. Він виправданий лише на початку формування рухової навички, коли діти знайомляться з новим рухом. Різновидом індивідуального способу є виконання вправ за викликом вихователя з метою уточнення деяких елементів рухової дії (одна дитина виконує, а інші спостерігають за нею). Індивідуальна робота з дитиною необхідна за будь-якого способу занять.

Фронтальний спосіб організації дітей частіше застосовувався у підготовчій та заключній частинах заняття. Цей спосіб є ефективним у закріпленні та удосконаленні вже засвоєних рухів. Його перевага в тому, що діти максимально охоплені руховою діяльністю, у забезпеченні високої моторної щільності заняття.

Поточний спосіб організації передбачав виконання черзі одного й того ж руху, найчастіше з шиккуванням у колону. Під час виконання вправ потоком є змога давати індивідуальні зауваження дітям, що є однією із значних переваг цього способу. Залежно від конкретних умов може бути організовано два або три потоки.

У груповому способі організації діти кожної підгрупи (ланки) мають своє завдання.

Дошкільників розподіляли на дві-чотири підгрупи й кожній з них виконували різні рухи, потім підгрупи мінялися місцями.

Змінний спосіб організації застосовується, якщо рух виконує одночасно кілька дітей (3-5-7), а решта спостерігають, чекаючи своєї черги. Застосування змінного способу дає можливість інструктору краще спостерігати за дітьми, дозувати навантаження, виправляти помилки, але щільність заняття при цьому дещо нижча, ніж застосуванні фронтального способу.

Одним із ефективних способів організації старших дошкільників в основній частині занять є колове тренування, розподіляють на декілька підгруп (4-5), кожна з яких виконує свій рух певний час (2-3 хв.), а потім за командою вихователя переходить по колу до наступної вправи. Цей спосіб має багато спільного за організацією із груповим. Однак головна його мета – спрямованість на комплексний розвиток рухових якостей у дітей. Тому вправи не повинні бути складними, щоб діти мали змогу повторювати їх багаторазово.

Рухи для комплексу колового тренування підбираються з обов'язковим врахуванням принципу всебічного їхнього впливу на всі основні м'язові групи та системи організму (дихальну, серцево-судинну та ін.). Це дає можливість ефективніше та цілеспрямовано впливати на розвиток таких фізичних якостей дитини: швидкості, спритності, гнучкості, сили та витривалості.

Колове тренування має значну перевагу над іншими способами організації, сприяє збільшенню моторної щільності заняття, підвищенню ефективності навчального процесу. Воно дає змогу дітям самостійно виконувати фізичні вправи з посильним для них навантаженням. При складанні комплексу колового тренування, який виконується на початку основної частини заняття, необхідно чергувати засвоєні дітьми вправи і рухи високої інтенсивності з вправами середньої або низької динамічності.

Використання інформаційно-рецептивного методу забезпечувало сприйняття, усвідомлення та запам'ятовування дітьми навчального матеріалу. Цінність цього методу полягала в тому, що він сприяв засвоєнню і відтворенню значного обсягу знань дитиною. Даний метод характеризується взаємозв'язком і взаємозалежністю між діяльністю педагога і дитини. У цьому спільному процесі він дозволяє комплексно використовувати різні способи навчання, педагогу чітко, конкретно донести знання, а дитині – усвідомлено їх запам'ятати і засвоїти.

Повноцінне засвоєння рухових дій заснованих на відтворенні знань, повторенні способів діяльності за завданням педагога забезпечував репродуктивний метод. Реалізуючи цей метод використовувалося неодноразове повторення виконання одного й того самого завдання (рухової дії), а також варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками. Репродуктивний метод сприяв підвищенню засвоєння знань і навичок, інтересу до виконання рухових дій, дозволяв використовувати і варіювати їх у різноманітних ситуаціях.

Перцептивний підхід, основою якого є джерело передачі інформації та характер її сприйняття, передбачав виділення вербальних (словесні) і наочних (невербальні) методів навчання, що відображають як діяльність педагога (розповідь, пояснення, показ тощо), так і діяльність дітей (слухові, зорові, моторні сприйняття).

Вербальні (словесні) методи ґрунтуються на словесних поняттях, вони активізують свідомість дитини, сприяють осмисленню поставлених завдань, їх змісту, структури. Вербальні методи навчання складаються з окремих елементів (частин, деталей) – методичних прийомів. Прийом і метод співвідносяться як частина і ціле. За допомогою прийому не вирішується повністю педагогічне завдання, а лише тільки його етап, якась частина. Методи навчання та методичні прийоми тісно пов'язані між собою, можуть замінити один одного в конкретних педагогічних ситуаціях. В одних обставинах метод виступає як самостійний шлях вирішення педагогічного завдання, в інших – як прийом, що має конкретне призначення [10]. У процесі застосування вербальних методів використовувались відповідні прийоми: пояснення, бесіда, вказівка, команда, запитання, оцінка, розпорядження, підрахунок, лічилки, загадки.

Наочні методи (невербальні) формують уявлення про рух, яскравість чуттєвого сприйняття і рухових відчуттів, розвивають сенсорні здібності. Наочне сприйняття сприяло більш швидкому та міцному засвоєнню рухової дії. Прийоми наочних методів досить різноманітні і в процесі реалізації завдань застосовувались передусім наочно-зорові прийоми, які забезпечували правильний чіткий показ руху або окремих його елементів [10].

Для створення загальної картини майбутніх рухових дій або окремих їхніх сторін застосовували метод самопроговорювання. Суть його полягала в тому, що перед виконанням діти

навмисно у думках відтворювали техніку виконання цих вправ, супроводжуючи уявне виконання дій проговорюванням елементів, рухів, які потрібно виконати, спочатку уголос, а потім «сам до себе». Виконання дій у думках отримало назву ідеомоторного тренування.

Діти найбільш адекватно реагують на фізичне навантаження, яке отримують в результаті залучення в ігрову діяльність, тому організація фізкультурно-оздоровчих занять відбувалась таким чином, щоб заняття сприймалися дітьми як частина гри.

Саме тому одним із основних методів організації занять з елементами міні-баскетболу був ігровий, основу якого становить підпорядкована ігрова рухова діяльність відповідно до обраного сюжету (задуму, плану гри), в якому передбачається досягнення певної мети багатьма дозволеними способами в умовах постійної та значною мірою випадкової зміни ігрової ситуації.

Змагальний метод застосовувався, коли діти добре засвоїли технічні прийоми. Способами організації були індивідуальна, колективна або командна першість. Індивідуально-колективна першість у вигляді ігрових вправ з елементами міні-баскетболу, ігор з правилами та естафет. Колективна першість відбувалась за принципом – яка команда виконає швидше і правильно завдання. Такий вид змагань сприяв вихованню відчуття відповідальності перед однолітками, створював спільність інтересів і радісних переживань. Індивідуально-колективна першість проводилась за принципом – перемагає той, хто швидше виконає, а перемагає та команда, в якій більше переможців. В таких змаганнях перемога визначається сумою балів, набраною її членами. Тип таких змагань будувався на виконанні всіма дітьми по черзі рухового завдання, в одних умовах, при цьому кожна дитина діяла ізольовано. Змагання сприяли підвищенню інтересу дітей до запропонованих рухових дій з виконанням рухового завдання [8].

Представлені результати показників фізичної підготовленості, отримані по завершенню експерименту свідчать про достовірну динаміку ($p < 0,05-0,01$) у дітей експериментальної (ЕГ) та контрольної (КГ) груп, проте темпи зростання виявилися вище у дітей обох статей ЕГ порівняно із КГ.

Встановлено, що у дівчаток ЕГ приріст варіював від 1,96 % до 34,89 % (рис. 1). Найбільший приріст установлений у розвитку координаційних якостей (34,89 % – відбивання м'яча від підлоги,

25,19 % – підкидання й ловіння м'яча) і швидкої сили (22,41 % – метання м'яча). Наступним, за значущістю, темп приросту зареєстрований у розвитку силової витривалості (13,06 %), сили (11,70 % та 7,20 % – динамометрія лівої та правої руки), швидкісно-силових якостей (9,76 % – стрибок у довжину з місця) і у прояві швидкості (9,37 % на прикладі швидкості рухів кистю за 5 с). Найменше зростання спостерігалось у випробуваннях «човниковий біг 3x10 м» (2,56 %), «біг 30 м з високого старту» (4,86 %) та «нахил тулуба з положення стоячи» (1,96 %).

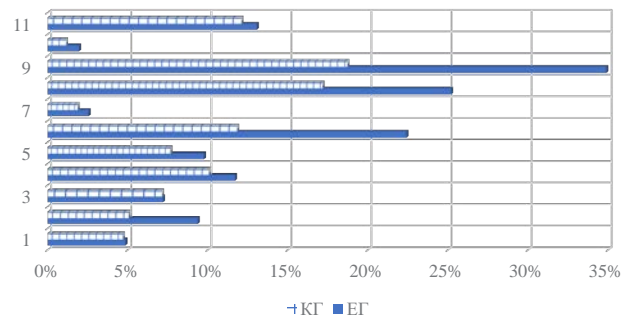

Рис. 1. Приріст показників фізичної підготовленості дівчаток ЕГ та КГ по завершенню експерименту, %: 1 – «Біг 30 м з високого старту, с»; 2 – «Швидкість рухів кистю за 5 с, кількість разів»; 3 – «Динамометрія права рука, кг»; 4 – «Динамометрія ліва рука, кг»; 5 – «Стрибок у довжину з місця, см»; 6 – «Метання тенісного м'яча, м»; 7 – «Човниковий біг 3x10 м, с»; 8 – «Підкидання й ловіння м'яча, кількість разів»; 9 – «Відбивання м'яча від підлоги, кількість разів»; 10 – «Нахил тулуба з положення стоячи, см»; 11 – «Підйом з положення лежачи, кількість разів»

У дівчаток КГ аналіз темпів зростання свідчить про невелику і середню варіативність результатів за більшістю параметрів фізичних якостей в межах від 1,15 % до 18,72 % (рис. 1). Найбільший приріст виявлений у розвитку координаційних якостей (18,72 % – відбивання м'яча від підлоги, 17,17 % – підкидання та ловіння м'яча), швидкісно-силових якостей (11,83 % – метання м'яча) та силової витривалості (12,10 %). Наступний по значущості приріст установлений у розвитку сили (10,07 % та 7,14 % – динамометрія лівої та правої руки), швидкісно-силових якостей (7,67 % на прикладі метання м'яча). Мінімальний темп приросту виявлено у розвитку швидкості (5,07 % у швидкості рухів кистю, 4,70 % – біг 30 м з високого старту), координаційних якостей

(1,88 % – човниковий біг) та у розвитку гнучкості (1,15 %).

У хлопчиків обох груп аналіз зростання показників фізичної підготовленості засвідчив варіативність результатів за всіма параметрами в межах від 2,66 % до 34,10 % в ЕГ та від 2,64 % до 20,89 % в КГ (рис. 2).

Приріст досліджуваних показників фізичної підготовленості у хлопчиків має аналогічний характер як у дівчаток. Представлені дані вказують, що найбільший темп приросту був виявлений в тестах «Відбивання м'яча від підлоги» 34,89 % в ЕГ та 18,72 % в КГ, «Підкидання та ловіння м'яча» – 25,19 % в ЕГ та 17,17 % в КГ. Наступними по значущості у прирості виявлені показники у тестах: «Метання м'яча», які становили 22,41 % в ЕГ та 11,83 % в КГ, «Підйом з положення лежачи» – 13,06 % в ЕГ та 12,10 % в КГ, «Швидкість рухів кистю за 5 с» – 13,71 % в ЕГ та 9,18 % в КГ, «Біг 30 м з високого старту» – 11,16 % в ЕГ та 9,10 % в КГ, «Динамометрія лівої та правої руки» – 14,40 % та 9,79 % в ЕГ й 13,58 % та 9,74 % в КГ відповідно, «Стрибок у довжину з місця» – 7,80 % в ЕГ та 5,57 % в КГ.

Мінімальний темп приросту спостерігався в розвитку гнучкості 2,66 % в ЕГ та 2,64 % в КГ і у тесті «Човниковий біг 3x10м» – 3,48 % в ЕГ та 1,90 % в КГ.

Висновки. В ході пошуку інноваційних педагогічних технологій для організації фізкультурних занять з дітьми дошкільного віку було виявлено привабливість і значимість ігрової діяльності для дітей. Аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що впровадження спортивних ігор є одним із пріоритетних напрямків удосконалення змісту і форм організації фізичного виховання в закладах дошкільної освіти. Використання засобів міні-баскетболу у фізичному вихованні дітей

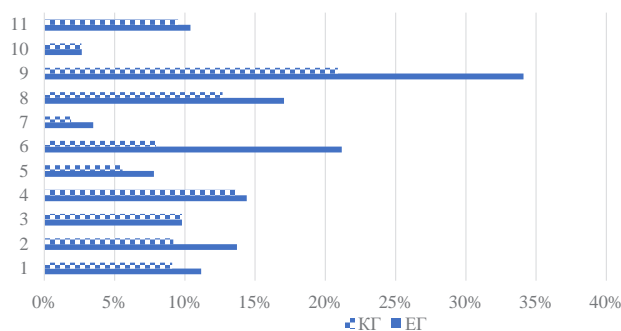

Рис. 2. Приріст показників фізичної підготовленості хлопчиків ЕГ та КГ по завершенню експерименту, %: 1 – «Біг 30 м з високого старту, с»; 2 – «Швидкість рухів кистю за 5 с, кількість разів»; 3 – «Динамометрія права рука, кг»; 4 – «Динамометрія ліва рука, кг»; 5 – «Стрибок у довжину з місця, см»; 6 – «Метання тенісного м'яча, м»; 7 – «Човниковий біг 3x10м, с»; 8 – «Підкидання й ловіння м'яча, кількість разів»; 9 – «Відбивання м'яча від підлоги, кількість разів»; 10 – «Нахил тулуба з положення стоячи, см»; 11 – «Підйом з положення лежачи, кількість разів»

дошкільного віку дозволяє задовільнити їх інтереси і потреби в руховій активності, навчити володіти своїм тілом, стабілізувати почуття і емоції, удосконалити розвиток фізичних якостей. У межах реалізації експерименту встановлено позитивну динаміку в розвитку фізичних якостей дітей експериментальної (ЕГ) та контрольної (КГ) груп, проте вираження змін кількісних параметрів фізичної підготовленості по завершенню експерименту відрізняється в дітей ЕГ та КГ, як дівчаток, так і хлопчиків, про що свідчать статистично кращі кількісні зміни досліджуваних показників дітей ЕГ.

Список використаних джерел

1. Андрєєва О., Сухомлинов Р. Програмно методичне забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей старшого дошкільного віку в дитячих футбольних клубах. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2021. № 3. С. 47– 54.
2. Богиніч ОЛ, Бабачук ЮМ. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей старшого дошкільного віку навч.- метод. посіб. Тернопіль: Мандрівець; 2014. 224 с.
3. Вільчковський ЕС, Курок ОІ. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: підручник. Суми: Університетська книга; 2019. 467 с.
4. Конох ОЄ. Спортивні ігри – дошкільникам: навч.-метод. посіб. Запоріжжя: Акцент; 2013. 217 с.
5. Пангелова НЄ. Формування гармонійно розвиненої особистості дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання: монографія. ПереяславХмельницький: Лукашевич О. М.; 2013. 432 с.
6. Пасічник В. Сутність ігрової діяльності у формуванні особистості дітей дошкільного віку. *Спортивні ігри*. 2020. № 3(17). С. 43–57.
7. Пасічник В. Теорія і методика викладання баскетболу: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2015. 78 с.

8. Приступа Є., Пасічник В., Вовканич А. Комплексний розвиток здібностей дітей старшого дошкільного віку з використанням інтегрально-розвивальних м'ячів. *Науковий дискурс у фізичному вихованні і спорті*. 2023. № 2. С. 37–47.
9. Приступа ЄН, Петришин ЮВ, Виноградський БА, та ін. Дидактичні ігри з м'ячами: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2014. 206 с.
10. Wilczkowski E. Wychowanił firyczne dzieci w wieku przedszkolnym. Piotrkow Trybunalski; 2012. 286 p.

References

1. Andryeyeva, O, Sukhomlynov, R. (2021). Prohramno metodychne zabezpechennya ozdorovcho-rekreatsiyanoi diyal'nosti ditey starshoho doshkil'noho viku v dytyachykh futbol'nykh klubakh [Programmatic and methodical provision of health and recreational activities of older preschool children in children's football clubs.]. *Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu*, 3, pp. 47–54 [in Ukrainian]
2. Bohinich, OL, Babachuk, YUM. (2014). Rukhlyvi ihry ta ihrovi vpravy z elementamy sportyvnykh ihor dlya ditey starshoho doshkil'noho viku [Movement games and game exercises with elements of sports games for children of older preschool age]. navch.-metod. posib. Ternopil': Mandrivets'. 224 s. [in Ukrainian]
3. Vil'chkovs'ky, ES, Kurok, OI. (2019). Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya ditey doshkil'noho viku [Theory and methods of physical education of preschool children]. Sumy: Universytet-s'ka knyha. 467 s. [in Ukrainian]
4. Konokh OYE. (2013). Sportyvni ihry – doshkil'nykam [Sports games for preschoolers]. Zaporizhzhya: Aktsent. 217 s. [in Ukrainian]
5. Panhelova NYE. (2013). Formuvannya harmoniyno rozvynenoyi osobystosti ditey doshkil'noho viku v protsesi fizychnoho vykhovannya [Formation of a harmoniously developed personality of preschool children in the process of physical education]. PereyaslavKhmel'nyts'ky: Lukashevych O. M. 432 s. [in Ukrainian]
6. Pasichnyk, V. (2020). Sutnist' ihrovoyi diyal'nosti u formuvanni osobystosti ditey doshkil'noho viku [The essence of game activity in the formation of the personality of preschool children]. *Sportyvni igry*, 3(17), pp. 43–57 [in Ukrainian]
7. Pasichnyk V. (2015). Teoriya i metodyka vykladannya basketbolu [Theory and methods of teaching basketball]. L'viv: LDUFK. 78 s. [in Ukrainian]
8. Prystupa, E., Pasichnyk, V. & Vovkanych, A. (2023). Kompleksnyy rozvytok zdibnostey ditey starshoho doshkil'noho viku z vykorystanniam intehral'no-rozvyval'nykh m'yachiv [Complex development of abilities of older preschool children using integral development balls]. *Naukovyy dyskurs u fizychnomu vykhovanni i sporti*, 2, pp. 37–47. [in Ukrainian]
9. Prystupa YEN, Petryshyn YUV, Vynohrads'ky BA, ta in. (2014). Dydaktychni ihry z m'yachamy [Didactic games with balls]. L'viv: LDUFK. 206 s. [in Ukrainian]
10. Wilczkowski E. (2012). Wychowanił firyczne dzieci w wieku przedszkolnym. Piotrkow Trybunalski. 286 p.